

Warszawa, 30 listopada 2006 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

dr Janusz KOCHANOWSKI

RPO-534698-VI/06/KP

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Pan
Jerzy Polaczek
Minister Transportu

Wielce Szanowny Panie Ministrze

Analizując wpływające do Biura Rzecznika skargi na wydłużony proces wydawania duplikatów praw jazdy w związku z utratą tego dokumentu stwierdzono, iż zachodzą w tym procesie administracyjnym luki nie pozwalające na dokumentowanie uprawnień do prowadzenia pojazdów mechanicznych w okresach braku możliwości okazania dokumentu prawa jazdy lub wtórnika, spowodowanych kradzieżą, zniszczeniem, uszkodzeniem lub tym podobnym oraz oczekiwaniem na wydanie nowego dokumentu lub jego wtórnika.

Stan ten w mojej ocenie stanowi problem wymagający zasygnalizowania. O ile obowiązkowa wymiana praw jazdy miała na celu doprowadzenie do wyeliminowania z obiegu prawnego dokumentów starych, w tym także podrobionych, tak wydanie nowych dokumentów potwierdzających uprawnienia do kierowania pojazdami mechanicznymi w sytuacjach nadzwyczajnych powinno służyć sprawnemu zapewnieniu korzystania z posiadanych uprawnień osobom, które je posiadają. Na szczególną uwagę zasługuje niemożność nieprzerwanego korzystania z posiadanych uprawnień. Zdarzenia wyjątkowe, opisywane przez skarżących, takie jak kradzież, zniszczenie lub uszkodzenie dokumentów skutkują często pozbawieniem nie tylko możliwości wykonywania pracy zawodowej (kierowcy zawodowi oraz osoby, dla których samochód jest rodzajem narzędzia pracy, np. przedstawiciele handlowi). Konieczność oczekiwania od miesiąca do trzech na wydanie wtórnika prawa jazdy może skutkować utratą zarobków a także rozwiązaniem stosunku pracy, co w sytuacji bezrobocia jest okolicznością wywołującą poważne konsekwencje

ekonomiczne. Tak długi czas oczekiwania należy ocenić jako brak dostatecznej sprawności administracji Państwa.

Dokumentem uprawniającym do kierowania pojazdem silnikowym, zgodnie z art. 88 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym (Dz.U. Nr 98, poz. 602 ze zm.) i okazywanym podczas kontroli ruchu drogowego (art. 38 ust. 1 w związku z art. 129 ustawy) jest tylko i wyłącznie prawo jazdy określonej kategorii. Wzór tego dokumentu i jego szczegółowy opis zawiera rozporządzenie z dnia 23.12.1997 r. - w sprawie wzoru dokumentów stwierdzających uprawnienia do kierowania pojazdem (Dz.U. z 1998 r., Nr 19, poz. 86 ze zm.). Z dniem 1 października b.r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 13 sierpnia 2001 r. w sprawie wzorów dokumentów stwierdzających uprawnienia do kierowania pojazdami (Dz.U. Nr 70, poz.729). O uzyskaniu uprawnień do kierowania pojazdami organ orzeka w drodze decyzji administracyjnej, a wydanie dokumentu prawa jazdy jest czynnością materialno - techniczną potwierdzającą urzędowym dokumentem fakt posiadania określonych uprawnień.

Przepisy Prawa o ruchu drogowym nie przewidują możliwości wydawania zaświadczeń o posiadanych uprawnieniach do kierowania pojazdami na czas oczekiwania na wydanie dokumentu prawa jazdy. Takie stanowisko przedstawiła Dyrektor Departamentu Prawno - Legislacyjnego, Ministerstwa Transportu i Gospodarki Morskiej, Pani Danuta Tyszkiewicz w piśmie adresowanym do Rzecznika z dnia 15 maja 2001 r., TR - lpm-025-37/01, dotyczącym sprawy RPO-365890/01. W przepisach Prawa o ruchu drogowym mowa jest tylko o dokumencie stwierdzającym uprawnienia do kierowania pojazdem, rozumianym jako prawo jazdy. Ustawa nie przewidziała możliwości legitymowania się innym równoprawnym dokumentem potwierdzającym istnienie określonego stanu faktycznego i prawnego. Dlatego też osoba, która w trakcie kontroli ruchu drogowego zamiast prawa jazdy okaże zaświadczenie o posiadanych uprawnieniach do prowadzenia pojazdu mechanicznego niewątpliwie narazi się na zarzut popełnienia wykroczenia z art. 95 Kodeksu wykroczeń, to jest zarzut prowadzenia na drodze publicznej pojazdu nie mając przy sobie wymaganych dokumentów.

Stosowanie do § 7 ust. 1 pkt. 3 lit. d) rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej w sprawie wydawania uprawnień do kierowania pojazdami (Dz.U. z 1999r. Nr 58, poz. 621 ze zm.) organ wydający prawo jazdy obowiązany jest w terminie nie dłuższym niż 2 dni od dnia otrzymania wymaganych dokumentów, przesłać zamówienie do producenta. Zgodnie z ustaleniami pomiędzy Ministerstwem Transportu i Gospodarki Morskiej a Państwową Wytwórną Papierów Wartościowych, okres na wytworzenie dokumentu prawa jazdy i odesłanie go do właściwego organu miał wynosić maksymalnie 14 dni. Po zastąpieniu rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej w sprawie wydawania uprawnień do kierowania pojazdami rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z 21 stycznia 2004r. w sprawie uprawnień do kierowania pojazdami (Dz.U. z 2004r., Nr. 24, poz. 215 ze zm.) dodano jeszcze 2 dni na przesłanie nowego dokumentu obywatelowi. Postulowany termin oczekiwania na wydanie dokumentu prawa jazdy lub wtórnika, wynoszący około 16 dni (aktualnie 18 dni) w praktyce bywa znacznie wydłużany co stanowi dodatkowe uzasadnienie dla potrzeby uregulowania zasad korzystania z uprawnień do kierowania pojazdami mechanicznymi w okresie oczekiwania na wydanie nowego dokumentu.

Rzecznik podzielił przedstawione już w maju 2001r. stanowisko Ministerstwa Transportu i Gospodarki Morskiej w tej materii i kilkakrotnie sygnalizował potrzebę wprowadzenia odpowiednich zmian w przepisach Prawo o ruchu drogowym.

Wprowadzenie możliwości wydawania zaświadczeń stanowiących zastępcze stwierdzenie czasowe uprawnień do kierowania pojazdami mechanicznymi w okresie oczekiwania na wydanie właściwego dokumentu było planowane przez ustawodawcę już w 2000 r.

Ponieważ sytuacje utraty prawa jazdy w związku z kradzieżą nie są i nie były odosobnione w skali kraju, w rządowym projekcie ustawy o zmianie ustawy Prawo o ruchu drogowym, złożonym Marszałkowi Sejmu RP w lutym 2000 r., zamieszczono istotną zmianę, która przewidywała, iż w razie utraty dokumentu prawa jazdy, uprawniony organ administracji publicznej obowiązany jest niezwłocznie wydać osobie, która utraciła prawo jazdy i złożyła pod rygorem odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznania oświadczenie o utracie dokumentu, zaświadczenie o utracie tego dokumentu. Według projektowanego zapisu zmienionego art. 98 ust. 4 ustawy Prawo o ruchu

drogowym zaświadczenie takie miało stanowić czasowe i zastępcze uprawnienie do kierowania na terytorium RP pojazdem przez okres 30 dni od daty jego wydania.

Ostatecznie projektowana w 2000 r. zmiana nie została wprowadzona do przepisów Prawo o ruchu drogowym. Tym samym problem sygnalizowany przez Rzecznika w 2001r. nie został do dnia dzisiejszego rozwiązany.

Biorąc pod uwagę sygnalizowane w skargach obywateli trudności wynikające z dokumentowania uprawnień do kierowania pojazdami mechanicznymi w okresie oczekiwania na wydanie nowego dokumentu potwierdzającego te uprawnienia, działając na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2001 r., Nr 14, poz. 147) zwracam do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o pilne rozważenie tej sprawy i powiadomienie o ewentualnych podjętych działaniach.

Łączę wyrazy szacunku

/-/ Janusz Kochanowski